

МЕДІАЛІНГВІСТИКА

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	061 «Журналістика»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	4
Мова(-и) викладання:	українська, англійська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к. н. соц. ком. Зайцева Станіслава Станіславівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри журналістики та українознавчих студій

посада

<u>zaytseva.s@snu.edu.ua</u>	<u>+38-066-273-24-74</u>	<u>Viber, Telegram</u>	<u>за розкладом</u>
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Викладач практичних занять:*

к. н. соц. ком. Зайцева Станіслава Станіславівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри журналістики та українознавчих студій

посада

<u>zaytseva.s@snu.edu.ua</u>	<u>+38-066-273-24-74</u>	<u>Viber, Telegram</u>	<u>за розкладом</u>
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Навчальний курс розрахований на здобуття знань особливостей сучасного медіатексту, що допоможе здійснити лінгвістичний аналіз медіатекстів на всіх мовних рівнях, а також допоможе удосконалити побудову та оформлення власного й чужого висловлення.

Результати навчання:

Знати: норми культури та техніки мовлення; теоретичні основи лексичного та фразеологічного рівнів мови; теоретичні основи синтаксичного рівня мови; можливості літературної мови для роботи зі словом; перехідні явища, що впливають на граматичну та власне лексичну належність мовних компонентів; теоретичні засади культури мовлення з погляду синтаксичної будови речень.

Вміти: сформулювати мовне чуття й мотивацій доцільності відбору певних граматичних форм для журналістських текстів; актуалізувати знання в творчому процесі; редагувати тексти з порушенням граматичних норм; володіти лексичними нормами; враховувати й уміло застосовувати контекстуальні відтінки лексичних значень слів; правильно застосовувати фразеологічні

одиниці різних типів; відредагувати текст у межах запропонованих лексичних і фразеологічних мінімумів; користуватися усіма типами словників.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з правопису української мови, жанрів журналістики, основ редагування.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою навчальної дисципліни є вивчення основних тенденцій мови сучасних ЗМІ. У курсі подано характерні особливості базових категорій медіалінгвістики, класифікацію медіатекстів та методів їх аналізу, розглянуто мовленнєві помилки й типові типи порушень норм літературної мови. У процесі вивчення дисципліни студенти опанують основні характеристики функціонування мови масмедіа та медіатексту, структуру, семантику, принципи створення й редагування медійних текстів.

Курс спрямований на розвиток компетентностей здобувача вищої освіти:

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та / або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Вступ до дисципліни. Медіалінгвістика як наукове явище	денна 2/0/2 заочна 1/0/1	Вступ до дисципліни. Медіалінгвістика як наукове явище. Медіалінгвістика і мова ЗМІ. Історія становлення медіалінгвістики в Україні. Професія медіалінгвіста в медійних інституціях.	Участь в обговоренні Практичні завдання
2.	Базові категорії медіалінгвістики: медіамова,	денна 2/0/2	Базові категорії медіалінгвістики: медіамова, медіадискурс медіатекст. Медіатекст як	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	медіадискурс медіатекст	заочна 1/0/1	універсальна категорія медіакомунікації. Особливості сучасного медіатексту. Ознаки медіатексту. Стратегія медіатексту.	Практичні завдання
3.	Жанрова своєрідність медіатекстів, їх вплив на читача	денна 2/0/4	Жанрова своєрідність медіатекстів, їх вплив на читача. Основні типи медіатекстів: новини, інформаційна аналітика та коментар, текст-нарис та реклама. Поняття «дифузності жанрів». Класифікація медіатекстів з точки зору їх впливу на аудиторію.	Участь в обговоренні Практичні завдання
4.	Методи аналізу медіатексту	денна 2/0/4	Методи аналізу медіатексту (метод медіамоніторингу, метод критичного аналізу, метод дискурс-аналізу та ін.). Поняття «помилка» в медіатексті. Типові помилки у медіатекстах.	Участь в обговоренні Практичні завдання
5.	Стилістичне використання лексичних засобів у мові ЗМІ	денна 2/0/4	Стилістичне використання лексичних засобів у мові ЗМІ: багатозначні слова, іншомовні слова, неологізми, історизми, архаїзми, діалектизми, росіянізми та ін. Фразеологізми у мові ЗМІ. Тропи. Стилістичні фігури	Участь в обговоренні Практичні завдання
6.	Синтаксис мови ЗМІ	денна 2/0/4	Синтаксис мови ЗМІ. Порядок слів у реченні. Головні члени речення. Однорідні члени речення. Питальна, спонукальна, оклична тональність в реченнях.	Участь в обговоренні Практичні завдання

Classroom work. Write a report on one of the topics in English.

1	Types of media	денна 0/0/2	Types of media. Interspecies relations and synthesis of media types. The concept of genre entertainment. Synthesis of genres.	Presentation. Discussion during the class
2	Documentary media texts	денна 0/0/2	Documentary media texts, their goals, objectives, functions. Reportage. Essay. Portrait. Interview. Journalism. Film and television newsreel.	Presentation. Discussion during the class
3	Popular science and educational media texts	денна 0/0/2	Popular science and educational media texts, their goals and	Presentation. Discussion during

			objectives. Educational and cognitive function.	the class
4	Game media texts	денна 0/0/2	Game media texts, their goals, objectives, functions. Films. Television programs. Video clips. Specificity, thematic diversity.	Presentation. Discussion during the class
5	Animated media texts	денна 0/0/2	Animated media texts, their goals, objectives, functions. Drawing media texts. Volumetric media texts. Application and silhouette media texts.	Presentation. Discussion during the class

Рекомендована література

1. Бондаренко Н. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови. Проблеми сучасного підручника. 2021. Випуск 27. С. 15–25. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2021-27-15-26>. (дата звернення : 01.02.2024).
2. Гоцалюк Г. Медіалінгвіст. Хто це, чим займається, чи потрібен ринку? // PRO Ідеї. URL : <https://www.proidei.com/medialinguistics-2010/>. (дата звернення : 02.02.2024).
3. Дрешпак В. М. Жанрологія журналістських творів: навч. посібник. Дніпро: УМСФ, 2021. 186 с.
4. Захарчук М. Я. Лексико-стилістичні особливості медіатекстів мережі Район.in.ua // Міжнародний науковий електронний журнал ЛОГОС. ONLINE. PHILOLOG. 2019. № 4. II. С. 1–7. EOI : <http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.04.14>. (дата звернення: 05.02.2024).
5. Кардаш Л. В. Поняття медіатексту як базової категорії медіалінгвістики. Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 146–149. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/34.pdf>. (дата звернення : 01.02.2024).
6. Мірошниченко І. Г. Прагматичні особливості стилістичних фігур у стислих текстах українського мас-медійного дискурсу. Закарпатські філологічні студії. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. Вип. 13. С. 83–87. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/32571>. (дата звернення : 05.02.2024).
7. Медіатекст у сучасному комунікативному дискурсі: кафедральний збірник тез здобувачів освіти. Миколаїв, 2020. 79 с.
8. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII : станом на 27.07.2023 / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>. (дата звернення : 01.02.2024).
9. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX : станом на 01.01.2024 / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>. (дата звернення : 01.02.2024).
10. Пянковська І. В. Стратегії медіатексту // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2023. № 59. Т. 3. С. 45–48. DOI : <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.59.3.10>. (дата звернення : 01.02.2024).
11. Савчук Р. Стилістичні засоби у заголовках сучасних медіатекстів: психолінгвістичний аспект. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Вип 34. Т. 4. С. 161–170. DOI : <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-4-24>. (дата звернення : 04.02.2024).
12. Савчук Р. Л. Лексико-стилістичне оформлення сучасного регіонального медіатексту (на прикладі інтернет-видання «Глузд») // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 2. С. 260–265. DOI : <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-2/41>. (дата звернення: 05.02.2024).
13. Теорія медіалінгвістики: підручник / за ред. Л. І. Шевченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 214 с.

14. Четверікова О. Особливості дослідження медіатексту в лінгвістичних розвідках. Актуальні питання гуманітарних наук. 2018. Вип. 22. Т. 2. С. 79–85. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/22.166964>. (дата звернення : 01.02.2024).

15. Шаповалова Г., Шебештян Я., Путрашик В. Засади лінгвістичного аналізу медіатексту. Communications and Communicative Technologies. 2023. Вип. 23. С. 41–46. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50408> . (дата звернення : 01.02.2024).

Методичне забезпечення

1. eCampus СНУ ім. Володимира Даля (платформа електронного навчання та документообігу (<http://moodle2.snu.edu.ua/course/view.php?id=6927>)).

2. Башманівська Л. А., Башманівський В. І. Актуальні питання мови медіатекстів: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 061 Журналістика. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 52 с.

3. Методичні вказівки до вивчення курсу «Медіалінгвістика» для студентів напряму підготовки «Видавнича справа та редагування» / Уклад. Л. О. Губа. Дніпро: Адверта, 2018. 28 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт СНУ ім. Володимира Даля (<https://snu.edu.ua/>).

2. Платформа сайтів кафедр (<https://deps.snu.edu.ua/>).

3. Сайт наукової бібліотеки СНУ ім. Володимира Даля (<http://library.snu.edu.ua/>).

4. Інституційний репозиторій СНУ ім. Володимира Даля (<https://dspace.snu.edu.ua/home>)

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Практичні завдання в Moodle	40
Заліковий тест	60
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90–100	A
82–89	B
74–81	C
64–73	D
60–63	E
35–59	FX
0–34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище.

Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до чинного розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.